

- 1. Projekt „Module Close-to”**
 - 1.1. Cele i zadania projektu
 - 1.2. Metoda: edukacja prowadzona przez rówieśnika – peer-to-peer
 - 1.3. Zarys ogólny

- 2. Zasady organizacji**
 - 2.1. Kto koordynował „Module Close-to” w Polsce?
 - 2.2. Trenerzy-rówieśnicy - peer-mentorzy (PM): skąd pochodzą i kto ich przygotowuje?
 - 2.3. Jak przygotowuje się instruktorów nauki jazdy do realizacji zajęć z wykorzystaniem metody nauczania opracowanej w ramach projektu „Module Close-To”?
 - 2.4. Gdzie można stosować metodę prowadzenia zajęć opracowaną w ramach projektu „Module Close-to”?
 - 2.5. W jaki sposób trenerzy-rówieśnicy (PM) trafiają do szkół nauki jazdy?

- 3. Przygotowanie PM do udziału w zajęciach**
 - 3.1. Cele
 - 3.2. Organizacja / przygotowanie
 - 3.3. Program szkolenia
 - 3.4. Zawartości / Metody

- 4. Przygotowanie instruktorów nauki jazdy / wykładowców do prowadzenia zajęć z PM**
 - 4.1. Cele
 - 4.2. Organizacja / przygotowanie
 - 4.3. Program szkolenia
 - 4.4. Zawartości / Metody

- 5. Spotkanie PM z kandydatami na kierowców / młodymi kierowcami**
 - 5.1. Cele
 - 5.2. Przygotowanie zajęć
 - 5.3. Organizacja i przebieg spotkania
 - 5.4. Zawartość / Metody

1. Projekt „Module Close-to”

Wprowadzenie

Młodzi kierowcy w wieku 18-24 lata posiadający prawo jazdy krócej niż 2 lata stanowią jeden z głównych problemów bezpieczeństwa ruchu drogowego na całym świecie. Również w Polsce udział młodych osób w ogólnej liczbie wypadków drogowych jest znaczący, pomimo iż stanowią oni zaledwie 10% ogółu populacji. Najczęstszą przyczyną śmierci osób w tej grupie wiekowej są właśnie wypadki drogowe.

Głównymi przyczynami wypadków drogowych z udziałem młodych kierowców jest brak doświadczenia i motywacji do bezpiecznej jazdy oraz skłonność do podejmowania ryzyka. Istnieją zasadnicze różnice w podejmowaniu ryzykownych decyzji przez młodych kierowców i kierowców doświadczonych. Młodzi kierowcy poruszają się z większą prędkością, częściej przejeżdżają skrzyżowania na czerwonym i żółtym świetle, zachowują mniejsze odstępy od innych pojazdów, mają skłonność do brawury.

Typowe wypadki drogowe z udziałem młodych osób, to:

- wypadki zdarzające się w nocy w czasie weekendu (tzw. wypadki dyskotekowe),
- wypadki z udziałem jednego pojazdu,
- wypadki poważne w skutkach.

Okoliczności towarzyszące wypadkom drogowym z udziałem młodych osób to:

- nadmierna prędkość, która nie jest dostosowana do okoliczności,
- alkohol, narkotyki,
- obecność w samochodzie wielu pasażerów – rówieśników.

Przyczyny częstego uwikłania młodych kierowców w wypadki drogowe, to:

- duża pewność siebie, przecenianie własnych umiejętności,
- brak poczucia zagrożenia,
- chęć imponowania innym,
- wpływ grupy rówieśniczej,
- brak doświadczenia,
- fascynacja szybką jazdą.

Duża liczba wypadków drogowych z udziałem młodych kierowców oraz bardzo wysokie ich koszty – zarówno materialne jak i niematerialne – potwierdzają konieczność stałej modyfikacji programów oraz metod i środków szkolenia kierowców.

„Module Close-to” to projekt badawczy współfinansowany przez Komisję Europejską, zrealizowany w 11 krajach Unii Europejskiej.

Pomysł projektu „Module Close-to” został zaczerpnięty z programów zapobiegających uzależnieniom od narkotyków, alkoholu i zachorowań na AIDS, w których osoby uzależnione, zakażone wirusem HIV opowiadają innym historię swojego uzależnienia, swojej choroby, jak do tego doszło i jak z tym uzależnieniem, chorobą walczą. Opowiadają po to, aby słuchacze nie popełnili ich błędów. Zajęcia z udziałem tych osób mają więc charakter prewencyjny.

W ramach projektu „Module Close-to” opracowano całkowicie nową metodę szkolenia przyszłych kierowców. Polega ona na bezpośredniej konfrontacji z ryzykownymi zachowaniami na drodze rówieśników oraz ich konsekwencjami. Spotkanie z młodym sprawcą wypadku drogowego na długo pozostaje w pamięci osób uczestniczących w kursach na prawo jazdy, wywołuje dyskusję nad typowymi ryzykownymi zachowaniami, które w połączeniu z brakiem doświadczenia, są przyczyną nieproporcjonalnie dużej liczby wypadków powodowanych przez młodych kierowców.

Projekt potwierdził pozytywny wpływ nauki przez emocje oraz jej długo utrzymujące się efekty.

1.1. Cele i zadania projektu

Głównym celem projektu „Module Close-to” było zwrócenie uwagi organom rządowym zajmującym się bezpieczeństwem ruchu drogowego na konieczność opracowywania i realizowania zajęć dla kandydatów na kierowców w oparciu o nowe metody edukacyjne (np. takie jak w projekcie „Module Close-to”) mające na celu zmianę postaw i zachowań kierowców i w rezultacie służące poprawie bezpieczeństwa ruchu drogowego.

Zmiana niewłaściwych postaw i zachowań kandydatów na kierowców (młodych kierowców) jest możliwa dzięki uwrażliwieniu ich na znaczenie własnego zachowania w ruchu drogowym jako kierującego pojazdem i jego wpływu na zdrowie i bezpieczeństwo własne, a także innych uczestników ruchu, refleksji nad własnym zachowaniem w ruchu drogowym, przewidywaniu i ocenie własnego zachowania w ruchu drogowym, samokontroli.

Cele ogólne projektu to:

- stworzenie warunków do zaadoptowania nowej metody nauczania do istniejącego systemu szkolenia kierowców,
- stworzenie warunków do ujednoczenia szkolenia kierowców w Europie,
- osiągnięcie zmian w postawach młodych kierowców podczas konfrontacji z trenerami-rówieśnikami, którzy uczestniczyli w wypadkach drogowych,
- osiągnięcie trwałej redukcji liczby wypadków drogowych z udziałem młodych kierowców.

Cele szczegółowe projektu to:

- stworzenie warunków do rekrutowania trenerów – sprawców wypadków (PM),
- podejmowanie działań motywujących trenerów – sprawców wypadków (PM) do włączenia się w realizację projektu,
- przygotowanie szkoleń dla trenerów – sprawców wypadków (PM),
- systematyczne wdrażanie projektu do systemu szkolenia kierowców poprzez szkolenie trenerów – sprawców wypadków (PM) oraz instruktorów lub nauczycieli,
- stworzenie pomocy dydaktycznych do szkolenia kierowców i kursów dla trenerów – sprawców wypadków (PM),

- stworzenie strony internetowej przeznaczonej dla uczestników i realizatorów szkoleń,
- ewaluacja projektu.

Efektem końcowym całego projektu jest wprowadzenie tej metody nauczania na stałe do programów szkolenia kandydatów na kierowców w całej Unii Europejskiej.

Zadaniem ogólnym projektu „Module Close-to” było przeprowadzenie przez trenerów-rówieśników (sprawców wypadków) zajęć z 10 tys. kandydatów na kierowców (młodymi kierowcami) w krajach partnerskich projektu - Austrii, Cyprze, Czechach, Grecji, Hiszpanii, Francji, Niemczech, Węgrzech, Polsce, Słowenii, Szwecji. Realizacja i efekty tej akcji były monitorowane i poddane ewaluacji podczas każdego etapu realizacji projektu. Sprawcy wypadków uczestniczyli w zajęciach szkół nauki jazdy, opowiadając o swoich doświadczeniach. Aby ocenić jak taka prezentacja wpływa na kursantów, jak również, aby oszacować jak długo trwają jej efekty po zakończeniu kursu, prowadzone były dodatkowe badania przed, po realizacji zajęć oraz 3 miesiące po ukończeniu całego kursu w celu porównania grupy uczestników kursu, którzy odbyli zajęcia z peer-mentorem z grupą, która takich zajęć nie miała.

Z przeprowadzonych przez realizatorów projektu badań wynika, że zajęcia z trenerami-rówieśnikami mają pozytywny wpływ na kształtowanie się odpowiednich postaw u młodych kierowców. Badania wykazały, że po kilku miesiącach po zajęciach z peer-mentorem – sprawcą wypadku, 90% z nich pamięta to spotkanie. 70% uczestników tych zajęć oświadczyło, że spotkanie miało wpływ na ich zachowanie za kierownicą, a 40% stwierdziło, że prowadzi samochód teraz bardziej ostrożnie i zwraca uwagę na innych uczestników ruchu drogowego. Około 20% młodych kierowców biorących udział w zajęciach zadeklarowało zmianę swoich zachowań w sytuacji, gdy mają pić alkohol i prowadzić samochód.

1.2. Metoda: edukacja prowadzona przez rówieśnika – peer-to-peer

Peer Education, to metoda edukacji pozaformalnej, która wychodzi z założenia, że rówieśnicy są ekspertami we własnych sprawach. To młodzież najlepiej rozumie swoje problemy i najlepiej potrafi je rozwiązywać. Trzeba jej tylko na to pozwolić, a nie narzucać gotowe rozwiązania.

Metody Peer Education używają na świecie organizacje zajmujące się różnorodną tematyką i różnorodnymi grupami odbiorców. Począwszy od skautów, przez organizacje ekologiczne, charytatywne, przeciwdziałające dyskryminacji, po kościoły.

Metoda ta jest szczególnie efektywna w prewencji uzależnień od narkotyków i zachorowań na AIDS, w której „rówieśnik relacjonuje problem rówieśnikowi”.

W szkoleniu kierowców z wykorzystaniem metody „peer-to-peer” sprawcy wypadków drogowych dzielą się swoimi przeżyciami z kandydatami na kierowców. Zamieniono trenera z osoby uzależnionej, chorej na sprawcę wypadku drogowego.

W tym przypadku młodzi, początkujący kierowcy (uczestnicy kursów na prawo jazdy) konfrontowani są z przeżyciami innych młodych kierowców, którzy spowodowali ciężkie wypadki drogowe. Kierowcy ci zwani peer-mentorami (PM) przychodzą na zajęcia teoretyczne do wyznaczonych szkół nauki jazdy. Są do nich przygotowani pod kierunkiem opiekującego się nimi wyznaczonego instruktora, który wcześniej przeszedł odpowiednie szkolenie w tym zakresie. Przyszli trenerzy - młodzi sprawcy wypadków drogowych są rekrutowani zazwyczaj za pośrednictwem organów sądowniczych lub organizacji i instytucji związanych z problematyką wypadków drogowych np. stowarzyszeń zajmujących się pomocą poszkodowanym w wypadkach drogowych.

Zlecenie sprawcom udziału w kursach i zajęciach dla przyszłych kierowców, a więc wykonanie nieodpłatnej pracy społecznej jest pożyteczniejsze niż orzekanie im małych wyroków sądowych; jest również pewną formą zadośćuczynienia. Aby zostać trenerami grupa młodych sprawców wypadków drogowych przechodzi specjalne szkolenie. Dzięki niemu przyszli trenerzy-rówieśnicy uczą się jak poprowadzić zajęcia na kursach na prawo jazdy w sposób atrakcyjny i wywierający wpływ na postawy odbiorców. Grupa peer-mentorów przechodzi szkolenie w wyznaczonym ośrodku szkolenia kierowców, położonym jak najbliżej ich miejsca zamieszkania. Zajęcia z udziałem peer-mentorów mogą być również realizowane

w szkołach średnich, w których realizowane są kursy na prawo jazdy. Ważne jest, aby sprawca miał jak najwięcej cech wspólnych w grupą kursantów – pochodził z tej samej okolicy, był w podobnym wieku itd. tak, aby obecne na kursie osoby identyfikowały się z nim i wyobrażały sobie siebie w jego sytuacji. Jest to autentyczna opowieść o wypadku, który niedawno się wydarzył w okolicy znanej słuchaczom oraz był spowodowany przez osobę w ich wieku; to opowieść o jego przyczynach, skutkach i okolicznościach. Bliskość nadawcy i odbiorcy informacji, emocjonalny charakter relacji potęgują efekty przeprowadzanych w ten sposób zajęć.

Stosowanie metody peer-to-peer wpływa na kształtowanie świadomości kierujących i ich późniejsze zachowanie w ruchu drogowym. Zajęcia polegają na prowadzeniu dyskusji o ryzykownych zachowaniach, które w połączeniu z brakiem doświadczenia młodych kierowców są przyczyną dużej liczby wypadków w tej grupie uczestników ruchu drogowego.

Metoda daje możliwość przeprowadzenia zajęć, w których poruszane będą trudne dla słuchaczy tematy takie jak: zachowania młodych kierowców, konsekwencje niewłaściwych zachowań, indywidualne predyspozycje kierowcy, kierowanie pojazdem a alkohol i narkotyki. Zajęcia są ciekawym uzupełnieniem materiału szkoleniowego realizowanego na kursie w ośrodkach szkolenia kierowców.

Obecność na zajęciach trenera-rówieśnika i opowiedzenie jego własnej historii o tym jak stał się sprawcą wypadku drogowego uświadamia kursantom jak niewiele trzeba, aby spowodować wypadek. Mała różnica wieku między trenerem a kursantami oraz pochodzenie z tej samej miejscowości lub okolic sprawiają, że trudno jest im wypowiedzieć częste stwierdzenie, jakim jest „to mnie nie dotyczy; przydarza się tylko innym osobom i w innych warunkach; mnie na pewno nie”. Jest, więc duża szansa, że spotkanie z trenerem przyczyni się do zmiany nastawienia i postaw u przyszłych kierowców odnośnie ich uczestnictwa i stwarzania zagrożeń w ruchu drogowym, że zostanie postawione pytanie „jak ja bym się zachował na jego miejscu?”

Jednocześnie udział w takich zajęciach daje szansę sprawcy wypadku na „odkupienie winy” poprzez działalność społeczną. Jest to efektywniejsza metoda resocjalizacji sprawcy wypadku niż krótki pobyt w więzieniu lub wyrok w zawieszeniu, podczas którego nie ma z tej osoby pożytku dla społeczeństwa.

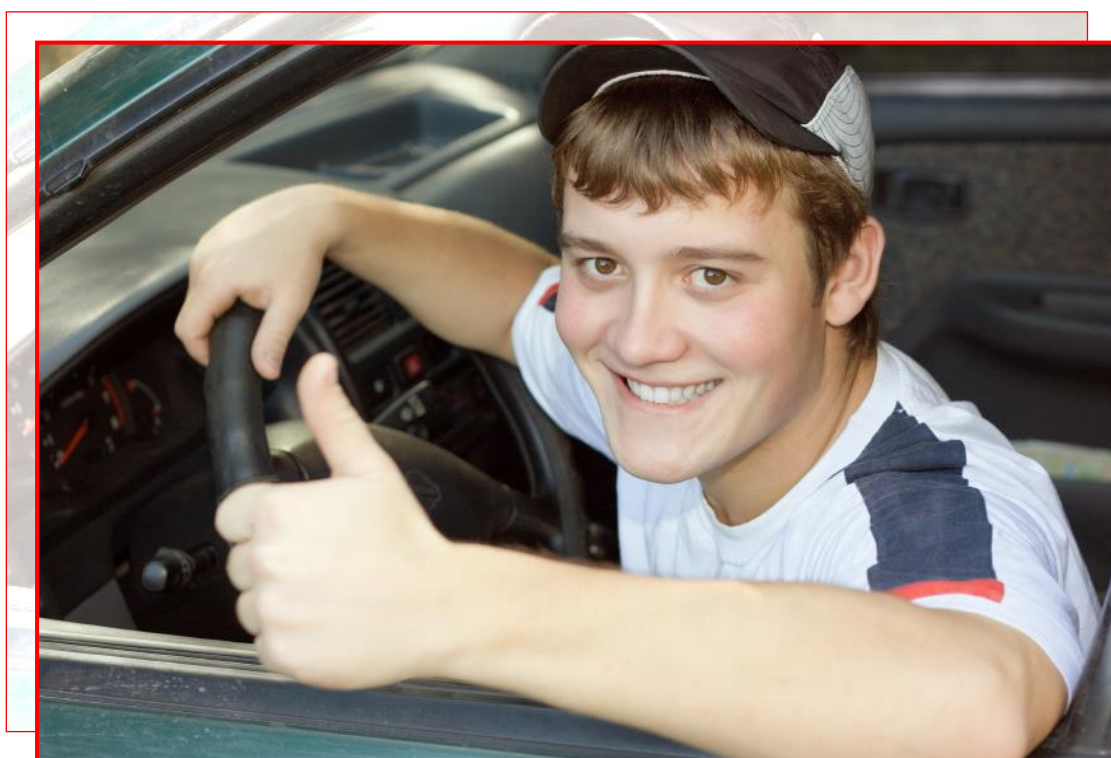
Jednocześnie możliwość skrócenia okresu kary jest elementem motywującym młodego sprawcę do wzięcia udziału w projekcie.

1.3. Zarys ogólny

Projekt „Module Close-to” był realizowany pilotażowo w latach 2004-2006 w pięciu krajach europejskich. Wyniki tych badań dały podstawę do kontynuowania i rozszerzenia projektu. W 2007 roku dołączyli do niego nowi partnerzy, w tym ze strony Polski Instytut Transportu Samochodowego.

Projekt „Module Close-to” jest ciekawym pomysłem. Niewątpliwie wpłynie na rozwój nowych materiałów dydaktycznych w szkoleniu kandydatów na kierowców i kierowców oraz możliwe, że wymusi wprowadzenie zmian w sposobie prowadzenia zajęć podczas szkolenia kandydatów na kierowców i instruktorów nauki jazdy. Jako działanie wywołujące u kierowców zmiany w postawach i zachowaniu może być pojmowany jako ten, który przyczyni się w przyszłości do zmiany mentalności całej grupy kierujących pojazdami.

2. Zasady organizacji

2.1. Kto koordynował projekt „Module Close-to” w Polsce?

W Polsce koordynatorem Projektu „Module Close-to” było Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Instytutu Transportu Samochodowego w Warszawie.

W Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego (CBR) realizowane są prace naukowo-badawcze z dziedziny bezpieczeństwa ruchu drogowego oraz prowadzona jest działalność edukacyjno-popularyzatorska w tym zakresie.

Do priorytetów działalności Centrum należy szkolenie kierowców. Tematyka prac naukowo-badawczych podejmowanych w Zakładzie w tym zakresie skupia się zarówno na niektórych elementach procesu szkolenia i egzaminowania kierowców, jak programy szkoleń, środki dydaktyczne, testy egzaminacyjne, metodyka prowadzenia zajęć, jak i rozwiązań systemowych np. nowy model szkolenia i reedukacji kierowców w Polsce.

Ponadto, w celu zapewnienia efektywności i jakości szkolenia kierowców:

- przy Dyrektorze ITS działa Rada Konsultacyjna ds. szkolenia i egzaminowania kierowców,
- pod Patronatem ITS działa 49 ośrodków szkolenia kierowców,
- prowadzone są szkolenia i egzaminy oraz wydawane są na tej podstawie dobrowolne certyfikaty w polskim systemie jakości:
 - kompetencji personelu w zakresie wykładowca instruktorów nauki jazdy,
 - kompetencji personelu w zakresie instruktor nauki jazdy,
 - w zakresie usług dla ośrodków szkolenia kierowców (OSK).

Do głównych zadań krajowego koordynatora projektu „Module Close-to” należało:

- nawiązanie współpracy z instytucjami wymiaru sprawiedliwości w celu pozyskania peer-mentorów – młodych sprawców wypadków drogowych,
- nawiązanie współpracy z OSK,
- przeprowadzenie szkoleń instruktorów nauki jazdy z ośrodków współpracujących z ITS w ramach projektu,
- przygotowanie PM (szkolenie) i instruktorów nauki jazdy do realizacji zajęć w OSK.

2.2. Trenerzy-rówieśnicy - peer-mentorzy (PM): skąd pochodzą i kto ich przygotowuje?

Podstawą prawną do kierowania młodych sprawców wypadków drogowych na zajęcia do Ośrodków Szkolenia Kierowców, aby opowiadali o swoich doświadczeniach jest Ustawa z dnia 6 czerwca 1997 roku Kodeks Karny (Dz. U. z dnia 2 sierpnia 117 roku) art. 72 § 1, a w szczególności pkt 6. Artykuł ten mówi, że:

Art. 72.

§ 1. Zawieszając wykonanie kary, sąd może zobowiązać skazanego do:

- 1) informowania sądu lub kuratora o przebiegu okresu próby,
- 2) przeproszenia pokrzywdzonego,
- 3) wykonywania ciężącego na nim obowiązku łożenia na utrzymanie innej osoby,
- 4) wykonywania pracy zarobkowej, do nauki lub przygotowania się do zawodu,
- 5) powstrzymania się od nadużywania alkoholu lub używania innych środków odurzających,
- 6) *poddania się leczeniu, w szczególności odwykowemu lub rehabilitacyjnemu, albo oddziaływaniom terapeutycznym lub uczestnictwu w programach korekcyjno-edukacyjnych,*
- 7) powstrzymania się od przebywania w określonych środowiskach lub miejscach,
 - 7a) powstrzymywania się od kontaktowania się z pokrzywdzonym lub innymi osobami w określony sposób,
 - 7b) opuszczenia lokalu zajmowanego wspólnie z pokrzywdzonym,
- 8) innego stosownego postępowania w okresie próby, jeżeli może to zapobiec popełnieniu ponownie przestępstwa.

§ 2. Sąd może zobowiązać skazanego do naprawienia szkody w całości lub w części, chyba że orzekł środek karny wymieniony w art. 39 pkt 5, albo do uiszczenia świadczenia wymienionego w art. 39 pkt 7.

Jest to jedyny przepis w prawodawstwie polskim, który uzasadnia wprowadzenie wypracowanej w projekcie „Module Close-to” metody jako stałej praktyki częściowego odbywania kary przez sprawców wypadków drogowych.

Na terenie Polski zostały wytypowane odpowiednio przygotowane i ośrodki szkolenia kierowców; są one gotowe do prowadzenia zajęć z udziałem skierowanego młodego sprawcy wypadku. Są to OSK pod Patronatem ITS, współpracujące z Instytutem od lat i należące do najlepszych w kraju. Poprzez udział w tym projekcie promują swoją działalność i podwyższają kwalifikacje zatrudnionych w nich instruktorów.

2.3. Jak przygotowuje się instruktorów nauki jazdy do realizacji zajęć z wykorzystaniem metody nauczania opracowanej w ramach „Module Close-to”?

Instruktorzy nauki jazdy, którzy będą realizowali zajęcia z udziałem PM w ośrodkach szkolenia kierowców są do tych zajęć uprzednio odpowiednio przygotowywani. Muszą przejść jednodniowe szkolenie w Instytucie Transportu Samochodowego, zgodnie z opracowanym w instytucie programem. Program obejmuje zajęcia teoretyczne i ćwiczenia praktyczne.

W ramach projektu „Module Close-to” w szkoleniu uczestniczyło 39 instruktorów nauki jazdy z różnych regionów Polski z 17 OSK: z Wałbrzycha, Stalowej Woli, Sochaczewa, Bydgoszczy, Ostrołęki, Olsztyna, Wrocławia, Rzeszowa, Pabianic, Gdańska, Warszawy, Krakowa, Lublina i Proszowic.

Szkolenie odbyło się w dwóch terminach – w czerwcu 2008 roku i w lutym 2009 roku.

Lokalizacja OSK biorących udział w szkoleniach w 2008 roku (czerwone kropki) i w 2009 (żółte kropki)

2.4. Gdzie można stosować metodę prowadzenia zajęć opracowaną w ramach projektu „Module Close-to”?

Zajęcia z wykorzystaniem metody nauczania opracowanej w ramach projektu „Module Close-to” można prowadzić w:

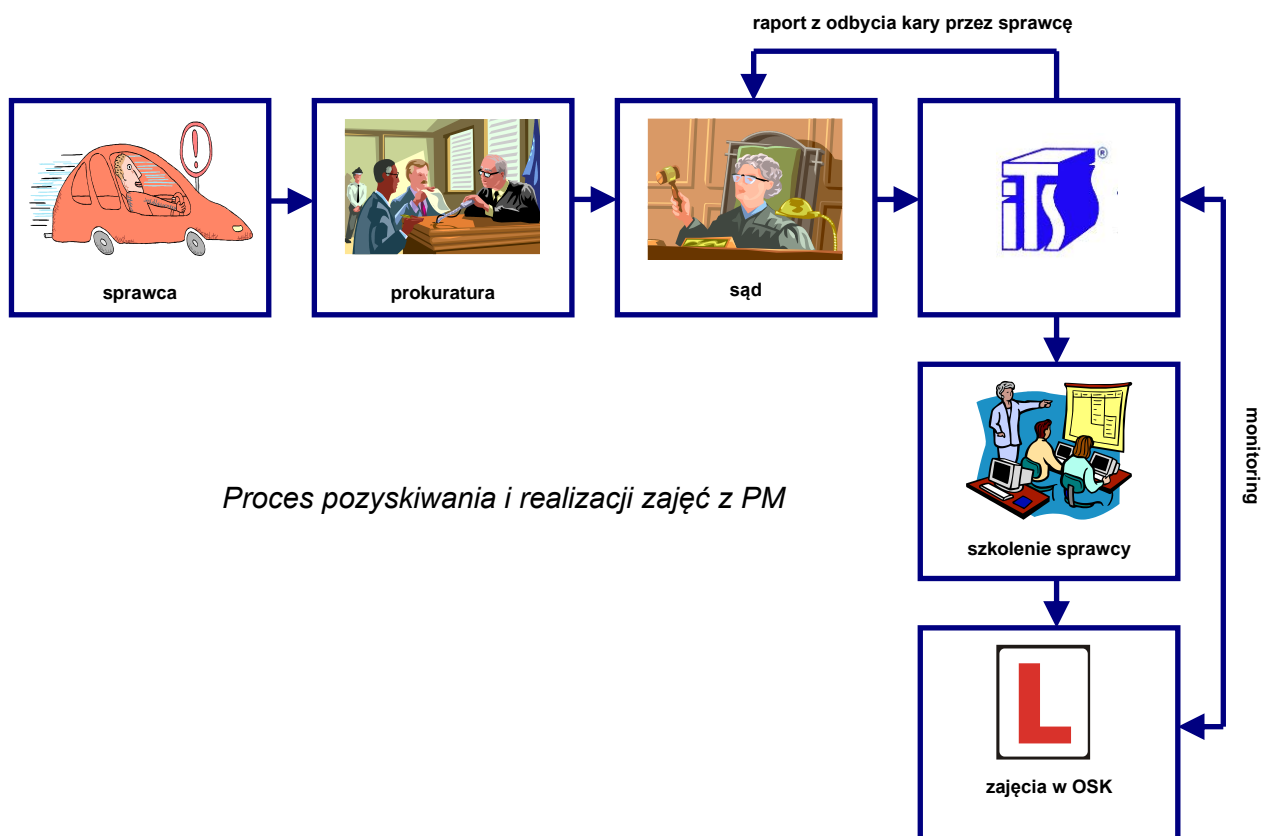
- ośrodkach szkolenia kierowców,
- wojsku, policji,
- szkołach średnich i uczelniach wyższych prowadzących kursy na prawo jazdy,
- szkołach średnich i wyższych uczelniach pedagogicznych w ramach różnych zajęć,
- jednostkach szkolących kandydatów na instruktorów nauki jazdy.

2.5. W jaki sposób trenerzy-rówieśnicy trafiają do szkół nauki jazdy?

Projekt „Module Close-to” koncentruje się na osobie sprawcy wypadku – jemu przypisuje główną rolę w zdarzeniu – jego skłonnościom do ryzykownych zachowań, okolicznościach wypadku, konfrontacji z konsekwencjami, odbywaniem zasądzonej kary.

Sprawca wypadku jest kierowany do Instytutu Transportu Samochodowego na wniosek sądu na mocy Artykułu 72. § 1. pkt. 6. Sąd jako organ niezależny na wniosek prokuratora może zasądzić karę, której elementem będzie udział w programie edukacyjnym np. takim jak „Module Close-to”. Zadaniem Instytutu było nawiązanie kontaktu z odpowiednimi OSK, w których PM miał uczestniczyć w zajęciach, przygotowanie instruktorów nauki jazdy/wykładowców do prowadzenia zajęć z udziałem peer-mentora, przygotowanie PM do udziału w zajęciach dla kursantów jak również przeprowadzenie spotkań organizacyjnych sprawcy wypadku z jego przyszłymi instruktorami prowadzącymi. PM można pozyskiwać również inną drogą. Może być on kierowany z fundacji, stowarzyszeń i innych podmiotów zajmujących się problematyką wypadków drogowych i ich ofiar.

3. Przygotowanie PM do udziału w zajęciach

3.1. Cele

Celem szkolenia dla PM jest przygotowanie ich do przeprowadzenia zajęć z kandydatami na kierowców w ośrodkach szkolenia kierowców.

Zajęcia polegają na przedstawieniu przez PM swojej historii wypadku oraz udziale w dyskusji.

3.2. Organizacja / przygotowanie

Każdy PM przed udziałem w zajęciach w OSK musi przejść jednodniowe szkolenie przygotowujące go do udziału w zajęciach.

Szkolenie PM w ramach projektu „Module Close-to” było prowadzone indywidualnie przez pracowników Centrum Bezpieczeństwa Ruchu Drogowego Instytutu Transportu Samochodowego według opracowanego w ITS programu.

3.3. Program szkolenia

Celem szkolenia PM jest wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do efektywnego udziału w zajęciach dla kandydatów na kierowców. Zajęcia obejmują zarówno teorię, jak i praktykę (ćwiczenia). Teoria dotyczy m.in. umiejętności skutecznej komunikacji, autoprezentacji, radzenia sobie ze stresem, udziału w dyskusji.

Program szkolenia peer-mentorów w ramach projektu „Module Close-to” przedstawiał się następująco:

PROGRAM

10.00-11.00	<p>Moduł 1: Wypadki drogowe jako błąd ludzki lub świadome podejmowanie ryzyka</p> <ul style="list-style-type: none">• Projekt „Module Close-to” – idea, cele, założenia, zadania. Rola PM w projekcie.• Statystyka wypadków.• Wypadki drogowe jako konsekwencje niebezpiecznych zachowań (w tym emocje, zmęczenie).• Główne problemy bezpieczeństwa ruchu drogowego i problemy młodych kierowców krajów OECD.• Charakterystyka wypadków z udziałem młodych kierowców.• Najczęstsze błędy popełniane przez kierowców.• Czynniki wpływające na zachowanie i sprawność kierowców w ruchu drogowym.• Emocje i stres w ruchu drogowym.• Konsekwencje karne wypadków dla ich sprawców.• Postawa kierowcy wobec ryzyka, innych uczestników ruchu, prędkości, alkoholu i narkotyków, przepisów, itd.• Proces podejmowania decyzji.
11.15-12.15	<p>Moduł 2: Prezentacje i wystąpienia publiczne</p> <ul style="list-style-type: none">• Formy porozumiewania się ludzi.• Zakłócenia w komunikacji.• Asertywność.• Profesjonalna prezentacja.• Sposoby radzenia sobie ze stresem.• Tworzenie atmosfery porozumienia.
12.30-13.00	<p>Moduł 3: Praca w grupach/praca z grupą. Rozwiązywanie konfliktów</p> <ul style="list-style-type: none">• Zachowania uczestników utrudniające prowadzenie zajęć.• Proste sposoby rozładowania trudnych sytuacji.• Techniki wspomagające rozwiązywanie konfliktów.• Negocjacje, style negocjowania.
13.15-14.00	<p>Moduł 4: Dyskusja</p> <ul style="list-style-type: none">• Rodzaje dyskusji, fazy.• Przeprowadzenie zajęć w formie dyskusji.

3.4. Zawartość / Metody

Program szkolenia PM opracowany w ramach projektu składa się z czterech modułów:

Moduł 1 „Wypadki drogowe jako błąd ludzki lub świadome podejmowanie ryzyka” zawiera głównie wiedzę oraz ćwiczenie. Metody nauczania zastosowane w tym przypadku to wykład uzupełniony prezentacjami komputerowymi oraz fragmentami filmów i pytaniami skierowanymi do PM.

Zajęcia praktyczne to pokaz działania symulatora zderzeń.

Urządzenie przypominające duże sanki to równia pochyła, po której stacza się platforma z fotelem samochodowym z zamontowanym pasem bezpieczeństwa. Fotel z siedzącym w nim przypiętym pasem pasażerem w momencie „zderzenia” osiąga prędkość 6-7 km/h, co odpowiada zderzeniu czołowemu auta osobowego z nieruchomą przeszkodą jadącego z prędkością tylko 12-14 km/h. Osoba poddająca się symulacji odczuwa mocne szarpnięcie i działanie pasów. Nie jest jednak wyrzucona z fotela i na nieprzyjemnym ucisku pasów na ciele się kończy. W ten sposób może się przekonać, jak ważne są zapięte pasy w momencie zderzenia, do którego zazwyczaj dochodzi przy dużo większych prędkościach.

Moduł 2. „Prezentacja i wystąpienia publiczne” ma głównie na celu wyposażenie PM w określone umiejętności. Metody nauczania zastosowane w tym module to krótkie wykłady wprowadzające w poszczególne zagadnienia oraz ćwiczenia.

Ćwiczenie: Autoprezentacja

Przygotowanie i zaprezentowanie przez PM 3 minutowej autoprezentacji.

Ćwiczenie: Historia PM

Przedstawienie własnej historii wypadku przez PM.

Ćwiczenie: Opanowanie stresu

ĆWICZENIA ROZLUŹNIAJĄCE

- Stań przy ścianie. Wyprostuj plecy i pozwól, żeby ramiona odpoczywały dość swobodnie.
- Ręce podnieś do wysokości talii. Złącz je luźno.
- Weź naprawdę głęboki wdech. Przez chwilę zatrzymaj powietrze. Policz do trzech. Wypuść powietrze z wyraźnym westchnieniem i weź następny głęboki wdech.

ĆWICZENIE GŁOSU

Zrób głośny wydech wraz z:

Mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

Zadbaj o to, by pojawił się efekt rezonansu – tzn. wydawaj tak głośny dźwięk, by twoje usta drżały.

Oddychaj głęboko, opuść swobodnie ramiona i powiedz:

Aaaah

Po raz kolejny zadbaj o to, by pojawił się efekt rezonansu – tzn. wydawaj tak głośny dźwięk, by twoje usta drżały.

Odetchnij raz jeszcze głęboko, opuść swobodnie ramiona i połącz ze sobą dwa poprzednie dźwięki:

Mmmmmaaaaaammmmmaaaaaammmmmaaaaahhh

Gdy coś jest nie tak, zwilż gardło niegazowaną wodą i spróbuj jeszcze raz.

ĆWICZENIE PRAWDŁOWEJ WYMOWY

Rozluźnij wargi. Niestaranna wymowa jest wynikiem lenistwa. Przecwicz bardzo wyraźną wymowę następujących głosek i zauważ różnice:

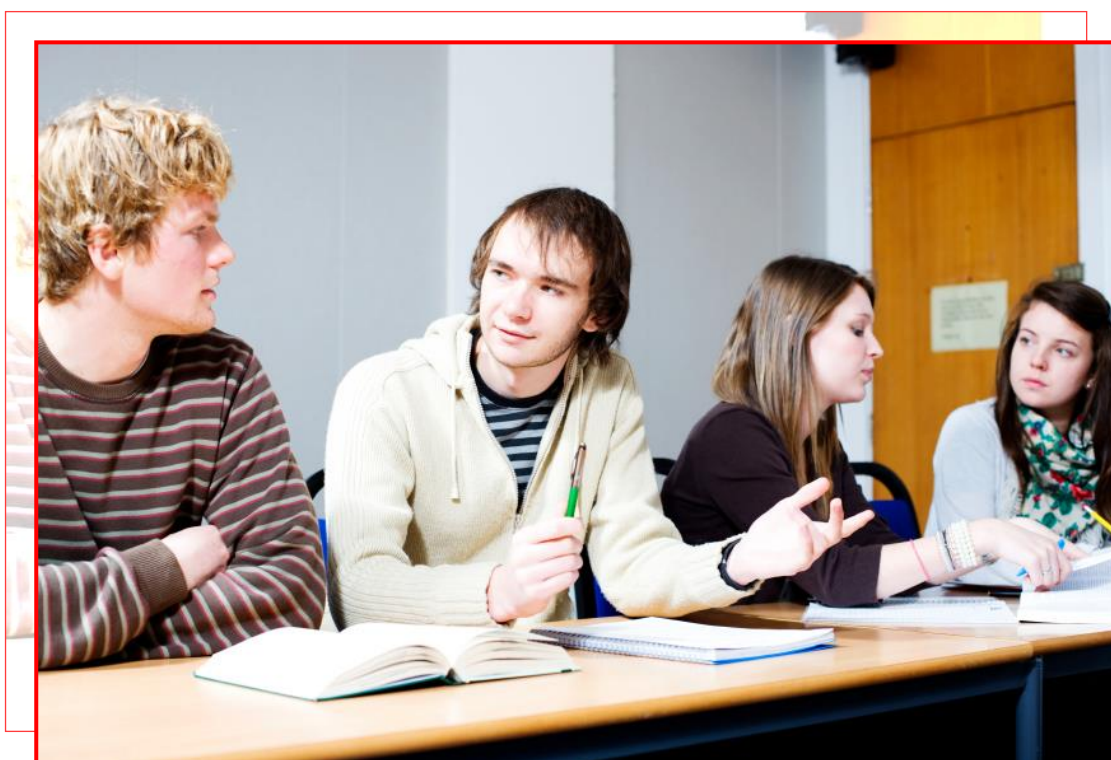
P B T D K G

Wyraźna wymowa powoduje także między innymi zwolnienie tempa wypowiedzi. Dzięki temu słuchacze lepiej przyswajają podany materiał.

Źródło: Akademia Zarządzania. Konsorcjum Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego oraz Katarzyna Korpołewska, Profesja Consulting

Moduł 3. „Praca w grupach/praca z grupą; rozwiązywanie konfliktów” obejmuje zagadnienia teoretyczne i praktyczne. Metody nauczania zastosowane w tym przypadku to krótkie wykłady przerywane przykładami, filmami.

Moduł 4. „Dyskusja” obejmuje zagadnienia teoretyczne i praktyczne przygotowujące instruktora do efektywnego zastosowania tej metody w ramach zajęć z PM. Metody nauczania zastosowane w tym przypadku to krótkie wykłady przerywane przykładami, filmami.

4. Przygotowanie instruktorów nauki jazdy / wykładowców do prowadzenia zajęć z PM

4.1. Cele

Celem szkolenia instruktorów nauki jazdy/wykładowców jest wyposażenie ich w wiedzę i umiejętności niezbędne do efektywnego przygotowania młodych sprawców wypadków drogowych do prowadzenia przez nich zajęć. Wiedza dotyczy m.in. umiejętności skutecznej komunikacji, prezentowania treści nauczania i autoprezentacji, udzielania informacji zwrotnych, radzenia sobie ze stresem, pracy z grupą, prowadzenia dyskusji, organizowania szkolenia.

4.2. Organizacja / przygotowanie

Przygotowanie szkolenia instruktorów nauki jazdy/wykładowców obejmowało:

1. Dobór uczestników szkolenia.
2. Ustalenie wielkości grup.
3. Opracowanie programu szkolenia.
4. Dobór wykładowców.
5. Opracowanie modułów szkoleniowych.
6. Rezerwację sali szkoleniowej.
7. Zgromadzenie niezbędnego sprzętu i pomocy dydaktycznych.

4.3. Program szkolenia

Program szkolenia instruktorów nauki jazdy/wykładowców w ramach projektu „Module Close-to” przedstawiał się następująco:

PROGRAM

9.30-11.00	<p>Moduł 1: Wypadki drogowe jako błąd ludzki lub świadome podejmowanie ryzyka</p> <ul style="list-style-type: none">• Projekt „Module close-to” – idea, cele, założenia, zadania.• Wymagania wobec instruktora i rola PM w projekcie.• Proces ewaluacji projektu.• Uzasadnienie realizacji projektu.• Statystyka wypadków.• Wypadki drogowe jako konsekwencje niebezpiecznych zachowań (w tym emocje, zmęczenie).• Główne problemy bezpieczeństwa ruchu drogowego i problemy młodych kierowców krajów OECD.• Charakterystyka wypadków z udziałem młodych kierowców.• Projekt GADGET (Matryca GDE).• Najczęstsze błędy popełniane przez kierowców.• Czynniki wpływające na zachowanie i sprawność kierowców w ruchu drogowym.• Emocje i stres w ruchu drogowym.• Konsekwencje karne wypadków dla ich sprawców.• Postawa kierowcy wobec: ryzyka, innych uczestników ruchu, prędkości, alkoholu i narkotyków, przepisów, itd.• Proces podejmowania decyzji.
11.15-14.15	<p>Moduł 2: Prezentacje i wystąpienia publiczne</p> <ul style="list-style-type: none">• Definicja komunikacji.• Komunikacja interpersonalna.• Formy porozumiewania się ludzi.• Zakłócenia w komunikacji.• Umiejętności warunkujące prawidłowe komunikowanie się.• Asertywność.• Informacje zwrotne.• Profesjonalna prezentacja.• Sposoby radzenia sobie ze stresem.• Pozytywne nauczanie.• Tworzenie atmosfery porozumienia.
O B I A D	

15.00-16.30	Moduł 3: Praca w grupach / praca z grupą Rozwiązywanie konfliktów <ul style="list-style-type: none">• Co to ma wspólnego z zajęciami PM i „Module-Close-to”?• Cechy grupy.• Rodzaje grup.• Style kierowania grupą.• Zalety i wady pracy w grupie.• Zachowania uczestników utrudniające zajęcia.• Wskazówki dla prowadzących zajęcia z PM.• Jak usprawnić i uatrakcyjnić zajęcia w grupie?• Przyczyny i rodzaje konfliktów.• Konstruktywne procesy konfliktowe.• Istota i fazy konfliktu.• (Pseudo)rozwiązania konfliktów.• Proste sposoby rozładowania trudnych sytuacji.• Dlaczego próby rozwiązywania konfliktów mogą zawieść?• Techniki wspomagające rozwiązywanie konfliktów.• Negocjacje, style negocjowania.
16.45-18.30	Moduł 4: Dyskusja <ul style="list-style-type: none">• Teoria dyskusji - sztuka prowadzenia sporów.• Rodzaje dyskusji, fazy.• Techniki dyskusji dydaktycznej.• Drzewo decyzyjne.• Przeprowadzenie zajęć w formie dyskusji (cel, obowiązki prowadzącego, wybór tematu, zasady prowadzenia dyskusji dydaktycznej, struktura zajęć, podsumowanie)

4.4. Zawartość / Metody

Program szkolenia instruktorów nauki jazdy/wykładowców opracowany w ramach projektu składa się z czterech modułów:

Moduł 1 „Wypadki drogowe jako błąd ludzki lub świadome podejmowanie ryzyka” zawiera głównie wiedzę. W tym przypadku metodą nauczania jest wykład uzupełniony prezentacjami komputerowymi oraz przerywany pytaniami skierowanymi do słuchaczy.

W 1999 roku zrealizowano projekt unijny pod akronimem GADGET (Guarding Automobile Drivers through Guidance, Education and Technology), w ramach którego opracowano podstawowe wytyczne dotyczące celów i zawartości programów szkolenia kierowców. Cele szkolenia zostały przedstawione w zamieszczonej poniżej matrycy.

**PROJEKT GADGET MATRYCA GDE
(Goals for Driver Education)**

obszary poziomy	wiedza i umiejętności	świadomość ryzyka	samoocena
postawy, styl życia	wiek, płeć, pozycja społeczna	akceptacja ryzyka, normy grupowe	kontrolowanie impulsów, ocena umiejętności
sposób i cel używania pojazdu	planowanie podróży, środki transportu	alkohol, zmęczenie, pasażerowie, godziny	ocena stanu psychofizycznego i własnych możliwości
prowadzenie pojazdu w ruchu	prawo, współpraca, spostrzeżenie	nieprzestrzeganie przepisów i zasad ruchu	dopasowanie stylu jazdy do umiejętności
kontrolowanie pojazdu, podstawowe manewry	zasady funkcjonowania i obsługi pojazdu, ruszanie, jazda na wprost, etc	zapięcie pasów, stan techniczny pojazdu	ocena możliwości pojazdu (prędkość, hamowanie)

Matryca określa główne poziomy i obszary edukacji kierowców. Cztery poziomy obejmują kolejne etapy szkolenia od opanowania podstawowych manewrów, przez ćwiczenie umiejętności w ruchu drogowym i umiejętności prawidłowego planowania podróży, po kształtowanie postaw i odpowiedzialności w ruchu drogowym. Do każdego poziomu przypisane są trzy obszary obejmujące: wiedzę i umiejętności, świadomość ryzyka, samoocenę. Można to prześledzić na przykładzie pierwszego poziomu i problemu zapinania pasów. W ramach pierwszego obszaru kandydat na kierowcę otrzymuje wiedzę i umiejętności o tym jak zapinać pasy prawidłowo, w obszarze drugim powinien zyskać świadomość ryzyka nie zapięcia pasów z punktu widzenia prawdopodobieństwa obrażeń, w obszarze trzecim kandydat sam decyduje o tym, czy zapiąć pasy zawsze i dbać o to aby były one zapięte w sposób gwarantujący jak największe bezpieczeństwo. W ramach poziomu trzeciego można prześledzić problem zmęczenia. W obszarze pierwszym kandydat na kierowcę otrzymuje wiedzę i umiejętności związane z koniecznością planowania podróży (czas jazdy i odpoczynku), biorąc pod uwagę również wpływ zmęczenia, w obszarze drugim świadomość zagrożenia związana ze zmęczeniem kierowcy, w obszarze trzecim kandydat musi umieć ocenić swoją kondycję i możliwości i pod tym kątem planować podróż.

Jak pokazuje praktyka obecnie w ramach szkolenia najczęściej są realizowane dwa poziomy w ramach pierwszego obszaru. Oznacza to, że kandydat na kierowcę w ramach edukacji przed egzaminem otrzymuje wiedzę i umiejętności w zakresie znajomości przepisów kodeksu drogowego, obsługi pojazdu, prostych manewrów oraz ćwiczenie tego w ruchu drogowym. Czasami w ramach szkolenia realizowany jest obszar drugi w ramach dwóch pierwszych poziomów, czyli przyszłemu kierowcy uświadamia się ryzyko wynikające z nieprawidłowych zachowań. W tabeli kolorem niebieskim zaznaczono realizowane w praktyce w Polsce poziomy i obszary szkolenia.

Moduł 2. „Prezentacja i wystąpienia publiczne” głównie ma na celu wyposażenie słuchaczy w określone umiejętności. Metody nauczania zastosowane w tym module to krótkie wykłady wprowadzające w poszczególne zagadnienia oraz ćwiczenia.

Ćwiczenia do modułu 2:

Ćwiczenie: Parafrazowanie

Jest bardzo ważne i wbrew pozorom wcale nie takie łatwe. Służy zrozumieniu przekazywanych informacji.

Instrukcja: Proszę dobrać się w pary. Jedna osoba z każdej pary mówi jakieś zdanie, druga słucha a następnie parafrazuje wypowiedz kolegi używając sformułowań:

- „jeśli dobrze cię rozumiem ...”
- „a więc jesteś zdania, że ...”
- „chcesz powiedzieć, że ...”
- „sadzisz zatem, że ...”

Potem następuje zamiana ról.

Ćwiczenie: Czy jesteś asertywny?

Instrukcja: Jeśli chcesz sprawdzić, czy jesteś osobą asertywną, zastanów się nad tymi dwudziestoma stwierdzeniami i odpowiedz „tak” lub „nie”.

Zaczynamy:

- Jeśli ktoś bardzo nalega, trudno mi odmówić.
- Kogoś, kto mi przeszkadza, nie proszę, żeby przestał.
- Jeśli ktoś niesłusznie mnie obwinia, nie protestuję.
- Często miewam poczucie krzywdy.
- Niezbyt umiem dopominać się o swoje.
- Nie wiem jak domagać się zwrotu pożyczonej rzeczy.
- Czasem czuje się wykorzystywany.
- Trudno mi rozpoczynać rozmowy z kimś, kogo dobrze nie znam.
- Jeśli ktoś mnie chwali, czuje się zażenowany i nie wiem co powiedzieć.
- Nie umiem chwalić innych.
- Nie wiem jak się zachować, kiedy jestem krytykowany.
- Nie potrafię prosić o pomoc.
- Nie umiem być całkiem szczery.
- Nie wiem co zrobić, kiedy jestem zakłopotany.
- Nie umiem bronić swojego zdania.
- Złoszczę się, kiedy ktoś ma inne zdanie, niż ja.

- Odczuwam silną treść, kiedy muszę wypowiadać się publicznie.
- Często ulegam innym.
- Bywam bardzo agresywny.
- Zdarza się, że krzykiem wymuszam spełnienie moich próśb.

Jeśli uzyskałeś więcej niż dziesięć odpowiedzi „tak”, masz pewne kłopoty z asertywnością. Ale nie szkodzi, można to wyćwiczyć.

Źródło: Hanna Hamer, Klucz do efektywności nauczania, Wyd. Veda

Ćwiczenie: Informacje zwrotne

Instrukcja: Każdy słuchacz przez 5 min. zastanawia się i zapisuje w notatkach pozytywne i negatywne – jego zdaniem – elementy prowadzonych przez wykładowcę zajęć. Następnie głośno je przedstawia. Może to być stresujące, ale jest to tylko zdobywanie nowej wiedzy i umiejętności i tylko tyle. Jest bardzo ważne, gdyż uczestnicy szkolenia (instruktorzy nauki jazdy/wykładowcy) sami muszą udzielać informacji zwrotnych PM i trzeba to zrobić dobrze.

Ćwiczenie: Autoprezentacja

- Praca indywidualna – przygotowanie 3 minutowej autoprezentacji.
- Kolejno przedstawianie się wszystkim słuchaczy, które jest nagrywane na video.
- Odtwarzanie poszczególnych wystąpień. Każdy słuchacz otrzymuje informację zwrotną o swojej autoprezentacji na specjalnym arkuszu.

Jest to nauka i jednocześnie wejście w sytuację PM. Instruktorzy nauki jazdy/wykładowcy prowadząc zajęcia poznają jak duży stres może towarzyszyć wystąpieniu publicznemu, szczególnie jeśli robi się to po raz pierwszy i mówi o swoich niezbyt pozytywnych doświadczeniach.

Ćwiczenie: Historia PM

Może się zdarzyć, że PM nie poradzi sobie z zadaniem (trauma, stres). Wtedy Państwa zadaniem będzie przedstawienie PM i jego historii. W tym celu wykonamy ćwiczenie w grupach. Każda z grup wybiera swojego lidera i na podstawie otrzymanych materiałów „Module-Close-to” przygotowuje:

- przedstawienie PM
- przedstawienie jego historii

Relacjonują liderzy grup. Po każdym wystąpieniu słuchacze z innych grup udzielają informacji zwrotnych.

Ćwiczenie: Radzenie sobie ze stresem – rozwiązywanie testu

Oceń swój poziom stresu, wstawiając przy poszczególnych pytaniach odpowiednią liczbę punktów. I tak:

- 1 – nie, nigdy
- 2 – tak, czasami
- 3 – tak, bardzo często

1. Czy winisz siebie za problemy powstałe w pracy?	
2. Czy czujesz się skrępowany, mówiąc o swoich emocjach?	
3. Czy mocno odczuwasz strach?	
4. Czy swoje problemy z pracy zabierasz do domu?	
5. Czy czujesz się winny, siedząc beczynn timer przez dwie godziny?	
6. Czy negatywnie reagujesz na słowa krytyki?	
7. Czy podejmujesz się większej ilości zadań, niż możesz wykonać?	
8. Czy zapominasz o swoim hobby?	
9. Czy niecierpliwisz się, jeśli musisz na coś poczekać?	
10. Czy Twoje życie zawodowe jest ważniejsze od osobistego?	
Razem	

Zsumuj wszystkie punkty.

Jeśli otrzymałeś 10-15 punktów, możesz być zadowolony. Bardzo dobrze radzisz sobie ze stresem.

16-22 punkty. Nie odczuwasz zbyt silnego stresu, a w każdym razie nie często. Ale strzeż się, staraj się prowadzić zdrowy i zrównoważony tryb życia.

23-30 punktów. Diagnoza jest jednoznaczna. Żyjesz w stresie.

Źródło: Irena Dzierzgowska, *Nauczanie nauczycieli*, Wyd. Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005

Ćwiczenie: Opanowanie stresu

ĆWICZENIA ROZLUŹNIAJĄCE

- Stań przy ścianie. Wyprostuj plecy i pozwól, żeby ramiona odpoczywały dość swobodnie.
- Ręce podnieś do wysokości talii. Złącz je luźno.
- Weź naprawdę głęboki wdech. Przez chwilę zatrzymaj powietrze. Policz do trzech. Wypuść powietrze z wyraźnym westchnieniem i weź następny głęboki wdech.

ĆWICZENIE GŁOSU

Zrób głośny wydech wraz z:

Mmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmmm

Zadbaj o to, by pojawił się efekt rezonansu – tzn. wydawaj tak głośny dźwięk, by twoje usta drżały.

Oddychaj głęboko, opuść swobodnie ramiona i powiedz:

Aaaah

Po raz kolejny zadbaj o to, by pojawił się efekt rezonansu – tzn. wydawaj tak głośny dźwięk, by twoje usta drżały.

Odetchnij raz jeszcze głęboko, opuść swobodnie ramiona i połącz ze sobą dwa poprzednie dźwięki:

Mmmmmaaaaaammmmmaaaaaammmmmaaaaahhh

Gdy coś jest nie tak, zwilż gardło niegazowaną wodą i spróbuj jeszcze raz.

ĆWICZENIE PRAWIDŁOWEJ WYMOWY

Rozluźnij wargi. Niestaranna wymowa jest wynikiem lenistwa. Przecwicz bardzo wyraźną wymowę następujących głosek i zauważ różnice:

P B T D K G

Wyraźna wymowa powoduje także między innymi zwolnienie tempa wypowiedzi.

Dzięki temu słuchacze lepiej przyswajają podany materiał.

Źródło: Akademia Zarządzania. Konsorcjum Wyższej Szkoły Przedsiębiorczości i Zarządzania im. L. Koźmińskiego oraz Katarzyna Korpolewska, Profesja Consulting

Ćwiczenie: Pozytywne nauczanie

Mówienie pozytywne.

Negatywne sformułowania zamień na pozytywne.

Zamiast	Mów
Nie lubisz czytać?	
Nie chciałbyś czegoś zjeść?	
Nie mógłbyś dać mi podwyżki?	
Uważaj, nie spadnij.	
Nie jesteś pewien?	
Nie masz ochoty na obiad?	
Nie dotykaj gorących placków.	
Nie bujaj się na krześle.	
Nie wiesz, kto to był Newton?	

Źródło: Irena Dzierzgowska, *Nauczanie nauczycieli*, Wyd. Fraszka Edukacyjna, Warszawa 2005

Moduł 3. „Praca w grupach/praca z grupą; rozwiązywanie konfliktów” obejmuje zagadnienia teoretyczne i praktyczne. Metody nauczania zastosowane w tym przypadku to krótkie wykłady i ćwiczenia.

Ćwiczenia do modułu 3:

Ćwiczenie na rozluźnienie:

Po katastrofie morskiej rozbitkowie docierają do niewielkiej wyspy. Niestety jest ona za mała, aby wszyscy mogli na niej swobodnie żyć. Należy więc wyeliminować osoby, które będą najmniej przydatne dla nowej społeczności ze względu na umiejętności charakterystyczne dla wykonywanych przez nie zawodów...

Każdy kursant (rozbitek) losuje swój zawód; dla utrudnienia wszystkie są nieprzydatne na wyspie np. glazurnik, księgowy itp.

Każdy z rozbitków musi krótko uzasadnić dlaczego on ma zostać na wyspie i wytypować z uzasadnieniem jednego z pozostałych rozbitków do jej opuszczenia.

Na wyspie może pozostać X osób! Wytypowane osoby zostaną pożarte przez rekina

☺

Wykorzystanie takich ćwiczeń dostarcza informacji:

- Czy grupa jest spójna?
- Czy istnieją w niej podgrupy, które (nie)potrafią współpracować?
- Czy są w niej osoby źle funkcjonujące?
- Jakie role pełnią poszczególni jej członkowie?
- Czy są w niej osoby dominujące?
- Czy istnieją normy przestrzegane przez grupę?

Pedagogom te informacje pomagają w zrozumieniu relacji członków grupy i pozwalają podjąć działania poprawiające jej funkcjonowanie, jak również poszczególnych osób wchodzących w jej skład.

Ćwiczenia związane z prowadzeniem zajęć przez instruktora i wystąpieniem PM:

- przeprowadź symulację zajęć w swoim OSK z PM (2 osoby)
- PM, który miał opowiedzieć swoją historię tak się zestresował, że nie może wydusić z siebie ani słowa; Ty jako osoba prowadząca zajęcia musisz go zachęcić, naprowadzić lub nawet opowiedzieć jego historię za niego... (1–2 osoby)

Jakie tematy powinny być poruszone podczas tego wystąpienia?

Jak to zdarzenie wpłynęło na:

- życie uczuciowe
- pracę
- zdrowie
- rodzinę
- finanse
- pewność siebie i wiarę we własne możliwości
- plany na przyszłość

Pytania do instruktorów nauki jazdy/wykładowców:

- Jakie są wasze doświadczenia w rozwiązywaniu (trudnych) sytuacji podczas pracy z kursantami (niewłaściwe postawy, obiegowe poglądy)?
- Jak sobie z tym radzicie?
- Czy udaje wam się przekonać słuchaczy?

Ćwiczenia na rozwiązywanie konfliktów:

Jesteś kierowcą przyłapanym na popełnieniu wykroczenia. Niewątpliwie dostaniesz mandat i punkty karne. Jak przebiegałaby rozmowa z policjantem stosując styl negocjacji wygrana–przegrana, wygrana–wygrana?

Wyobraźcie sobie, że do jednego z członków waszej grupy podchodzi kilku groźnie wyglądających napastników. Wasza grupa jest mniejsza. Jak rozprawicie się z napastnikami? Wymyślcie twórcze i „mocne” rozwiązanie (nie wolno wszczynać bójki, ani zaniechać wszelkiego działania) tej sytuacji. Wybrany sposób można przedstawić w scenie.

Moduł 4. „Dyskusja” obejmuje zagadnienia teoretyczne i praktyczne przygotowujące instruktora do efektywnego zastosowania tej metody w ramach zajęć z PM.

Ćwiczenia do modułu 4:

Dyskusja:

Drzewo decyzyjne

Cel:

kształtowanie umiejętności dokonywania i podejmowania decyzji z pełną świadomością jej skutków.

Problem:

tożsamy z problemem PM (nadmierna prędkość, alkohol, jazda bez pasów itp.)

Sposób przeprowadzenia:

Zdefiniowanie problemu:

„Jaką decyzję powinna podjąć Magda w przedstawionej sytuacji?”

Magda miała urodziny. Niestety w tym roku wypadły podczas sesji egzaminacyjnej. Oblała już jeden z egzaminów, a pojutrze czekał ją kolejny. Przygotowywała się do niego solidnie, także umiała właściwie już wszystko. Wiedziała, że jeśli sesja dobrze jej pójdzie dostanie od rodziców wymarzony wyjazd na narty. Nie chciała zawieść ich oczekiwań. Aby uczcić urodziny Magdy, jej chłopak - Patryk spontanicznie zorganizował imprezę w ich ulubionym klubie. Magdzie nie pasował ten termin

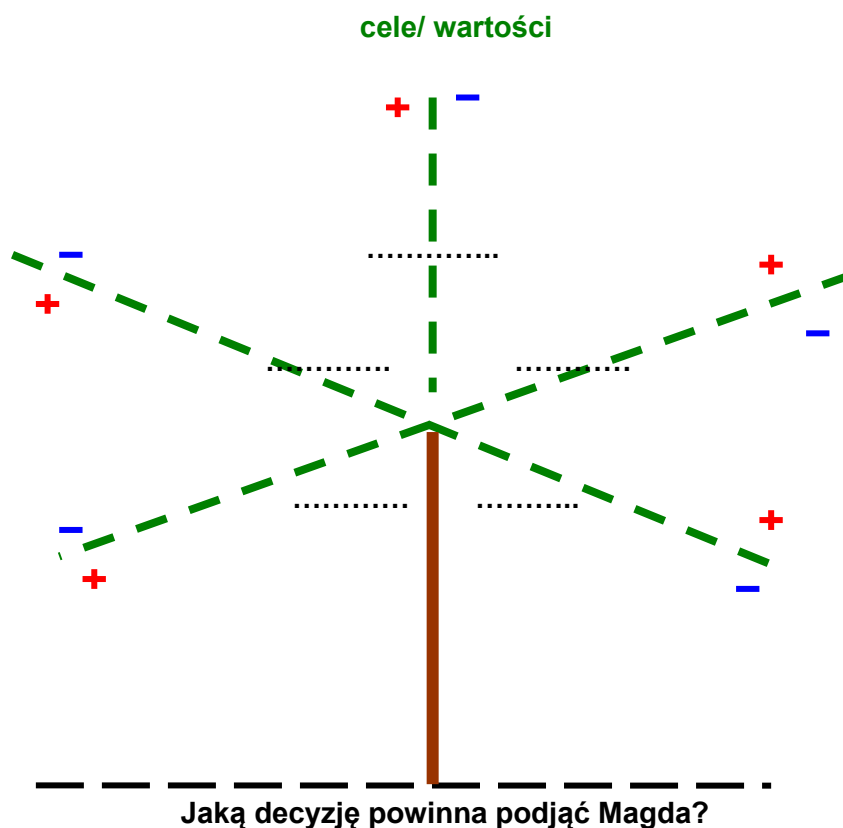
z powodu zbliżającego się egzaminu, ale nie chciała, żeby było mu przykro. Postanowiła, że pojedzie na imprezę samochodem; wyrwie się z niej wcześniej, a rodzicom powie, że idzie uczyć się do koleżanki i u niej przenocuje. W ten sposób zadowoli wszystkich. Impreza była bardzo udana, ale zamiary Magdy nie powiodły się. Większość uczestników urodzin wypita po kilka drinków. Magda choć niewiele, piła również. O 2 w nocy impreza się skończyła. Okazało się, że Magda i Patryk pomimo, że są samochodem nie mają jak bezpiecznie wrócić do domu.

Podział grupy na 4-5 osobowe zespoły. Każdy zespół otrzymuje arkusz ze schematem drzewa decyzyjnego.

Zespoły dokonują wyboru sposobu rozwiązania problemu na podstawie wewnętrznej dyskusji z zastosowaniem argumentacji za i przeciw.

Przeanalizuj podane niżej sposoby rozwiązania sytuacji Magdy i Patryka wraz ze skutkami, które mogą wywołać, wybierz najlepsze rozwiązanie:

- poprosić o podwiezienie przyjaciela, który zdaniem Magdy wypił mniej niż ona (możliwość błędnej oceny trzeźwości kolegi; narażenie siebie i innych uczestników ruchu; możliwość otrzymania mandatu i zatrzymania prawa jazdy; czy zapną pasy; czy nie będą jechać zbyt szybko itd.)
- pojechać powoli samochodem ulicami o małym natężeniu ruchu (możliwość błędnej oceny własnego stanu trzeźwości; narażenie siebie i innych uczestników ruchu; możliwość otrzymania mandatu i zatrzymania prawa jazdy; czy zapną pasy; itd.)
- pojechać taxi i zostawić samochód pod klubem (trudności ze znalezieniem taxi w nocy; dodatkowe koszty; możliwość kradzieży lub zniszczenia samochodu itd.)
- zadzwonić do rodziców i poprosić o pomoc (utrata zaufania rodziców z powodu kłamstwa; nieodpowiedzialności itd.)
- wrócić do domu pieszo i zostawić samochód pod klubem (narażenie siebie na kradzież, napad; możliwość kradzieży lub zniszczenia samochodu itd.)

Liderzy przedstawiają wyniki pracy swoich zespołów. Prowadzący zajęcia umieszcza argumenty na schemacie drzewa decyzyjnego.

Słuchacze wspólnie decydują jaką decyzję powinna podjąć Magda.

Podsumowanie:

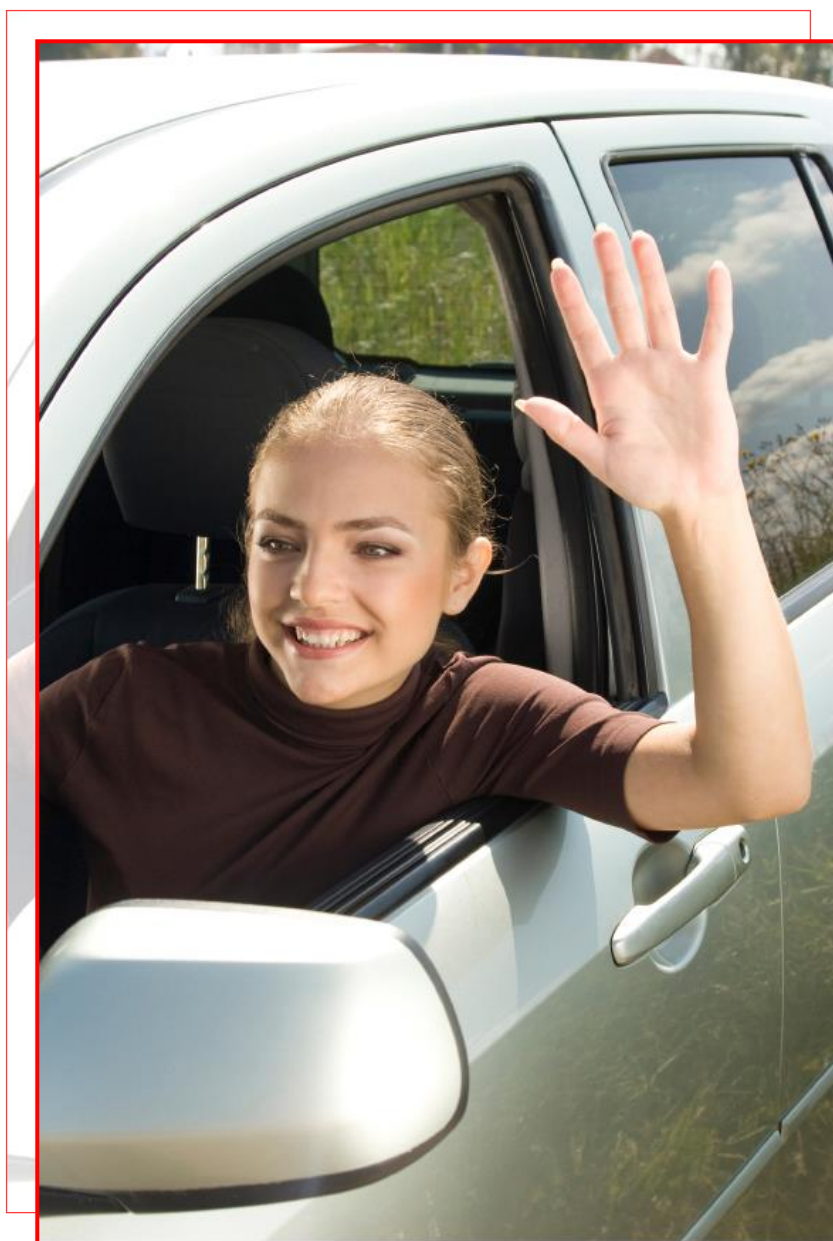
Gdybym był na miejscu Magdy (każdy kończy indywidualnie).

Podsumowanie zajęć przez każdego kursanta (czas wypowiedzi 30 sek.)

W trakcie realizacji programu szkolenia instruktorów nauki jazdy/wykładowców opracowanego w ramach projektu „Module Close-to” zastosowano różne metody nauczania, odpowiednio do celów i treści poszczególnych modułów. Metodą tradycyjną był wykład uzupełniony prezentacjami komputerowymi oraz przerywany pytaniami skierowanymi do słuchaczy i mini wykład uzupełniony prezentacjami komputerowymi.

Bardzo szeroko zastosowano metody aktywizujące: dyskusję, odgrywanie ról, ćwiczenia grupowe itd.

Szkolenie podlegało ewaluacji – 75% uczestników szkolenia oceniło je na 5 w skali 1-5.

ARKUSZ OCENY SZKOLENIA

Tytuł szkolenia:

.....

Organizator, miejsce i data:

.....

Oceniany parametr	Ocena*				
	5	4	3	2	1
I. Strona merytoryczna szkolenia					
Zgodność z tematem					
Użyteczność praktyczna zdobytej wiedzy i umiejętności					
II. Organizacja i warunki szkolenia					
Lokalizacja					
Materiały szkoleniowe					
Wykorzystane pomoce dydaktyczne					
Warunki lokalowo - socjalne					
III. Prowadzący szkolenie					
Przygotowanie merytoryczne					
Sposób prezentacji					
Umiejętność przekazywania wiedzy					
Możliwość prowadzenia dyskusji					
IV. Ogólny stopień zadowolenia ze szkolenia					

* Ocena szkolenia w skali od 1 do 5, gdzie "5" oznacza ocenę najwyższą, a "1" – najniższą.

1. Jakie zagadnienia omawiane podczas szkolenia najbardziej Pana (Panią) zainteresowały?

.....
.....
.....

2. Jakie zagadnienia omawiane podczas szkolenia były dla Pana (Pani) nieistotne?

.....
.....

3. Jakie inne zagadnienia (związane z tematem szkolenia) należałoby wg Państwa omówić?

.....
.....

4. Skąd dowiedzieliście się Państwo o szkoleniu?

.....
.....

5. Jakie są Państwa propozycje tematów kolejnych szkoleń?

.....
.....
.....

6. Pozostałe uwagi:

.....
.....
.....

Dziękujemy za poświęcony czas i wypełnienie ankiety. Wszelkie uwagi oraz propozycje zostaną przeanalizowane i wpłyną na doskonalenie systemów zarządzania w ITS. Prosimy o oddanie wypełnionej ankiety prowadzącemu szkolenie.

5. Spotkanie PM z kandydatami na kierowców / młodymi kierowcami

5.1. Cele

Celem spotkania PM z kandydatami na kierowców/młodymi kierowcami jest przedstawienie historii swojego wypadku i udział w dyskusji nt. co powoduje, że ktoś staje się sprawcą wypadku, analizy okoliczności i konsekwencji wypadku jak również kar i resocjalizacji młodych sprawców.

5.2. Przygotowanie zajęć

Przygotowanie PM do zajęć z kandydatami na kierowców/młodymi kierowcami miało formę spotkania z pracownikami CBR ITS i instruktorem prowadzącym. Uczestnicy spotkania otrzymali materiały opracowane w ramach projektu "Module Close-to" oraz autorstwa pracowników CBR.

5.3. Organizacja i przebieg spotkania

Spotkanie, które odbyło się w Instytucie Transportu Samochodowego miało następujący przebieg:

1. Przywitanie, przedstawienie działalności ITS ze szczególnym uwzględnieniem działalności CBR w dziedzinie szkolenia kierowców
2. Przeprowadzenie ćwiczenia rozluźniającego
3. Przeprowadzenie symulowanych zajęć z udziałem PM i instruktora prowadzącego
4. Udzielanie informacji zwrotnych przez pracowników CBR ITS
5. Omówienie ewaluacji projektu
6. Podsumowanie spotkania

Ćwiczenie rozluźniające

Twój sposób na stres - polegało na rozdaniu wszystkim uczestnikom zabawnych buzi. Każdy otrzymał inną buźkę. Powyżej buźki każdy z uczestników wpisywał swoje imię, a poniżej swój typowy sposób, w jaki radzi sobie ze stresem np. zjedzenie czegoś słodkiego, wypicie drinka, spacer, głębokie oddychanie itd. Wszystkie buzie zostały umieszczone na tablicy. Następnie każdy z uczestników

dobierał z wywieszonych możliwości radzenia ze stresem tą, która wg nich też jest równie dobra i dorysowywał do niej strzałkę. Wywołało to kilka komentarzy i dowcipnych uwag, atmosfera ożywiła się. Za dzielne wykonanie ćwiczenia wszyscy zostali nagrodzeni czekoladkami.

Symulacja zajęć polegała na przeprowadzeniu przez instruktora lekcji z udziałem PM wg następującego planu:

1. Wprowadzenie w tematykę i przebieg zajęć (instruktor nauki jazdy)
2. Autoprezentacja PM
3. Przedstawienie historii wypadku przez PM
4. Dyskusja, zadawanie pytań PM
5. Podsumowanie zajęć (instruktor nauki jazdy)

W rolę kursantów wcielili się pracownicy CBR. Po przedstawieniu swojej historii przez PM zgodnie z planem wywiązała się dyskusja zainicjowana przez instruktora. Tendencyjnie, niektóre pytania były zadawane w sposób osobisty, niegrzeczny, aby przygotować PM na możliwość takiego zachowania niektórych kursantów.

W posumowaniu dyskusji padły następujące wnioski:

- wypadek może zdarzyć się każdemu,
- dzieje się to wszystko bardzo szybko,
- ten sposób prowadzenia zajęć jest efektywny gdyż uczestniczy w nich żywy człowiek – sprawca wypadku, a nie są przedstawiane jedynie dane statystyczne oraz daje do myślenia dlaczego zdarzył się ten wypadek i co można było zrobić, aby go unikać.

Na zakończenie zajęć zostały udzielone informacje zwrotne przez pracowników CBR na temat przeprowadzonych zajęć (autoprezentacja PM, historia PM, przebieg dyskusji, zachowanie PM wobec uczestników kursu). Podkreślono znaczenie prowadzenia ewaluacji w ramach projektu.

5.4. Zawartość / Metody

Głównymi metodami realizacji zajęć z udziałem PM z kandydatami na kierowców są – metoda oparta na słowie – opowiadanie (historia wypadku PM) i metoda aktywizująca – dyskusja.

